PARTIDELE DINTRE NAȚIONALELE DE FOTBAL ALE ROMÂNIEI ȘI UNGARIEI, ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

CIPRIAN MARINUȚ
Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia

Introducere

Primele două meciuri dintre cele două țări au avut loc în anii 1931 și 1933 în „Cupa Europei Centrale a Amatorilor", competiție regională inițiată de Ungaria, Austria și Cehoslovacia la care România a fost invitată abia la a doua ediție. Ungaria a folosit echipa de amatori în aceste jocuri, în condițiile în care avea și o echipă de profesioniști, iar rezultatele nu apar în palmaresul oficial al țării vecine. Celelalte două partide, disputate în anii 1936 și 1939, au fost primele jocuri amicale dintre cele două echipe în cei 20 de ani ai perioadei interbelice, iar rezultatele au fost acceptate de ambele tabere. Spre comparație, în același interval, România a disputat 19 de partide cu Iugoslavia, iar Ungaria a susținut 40 de meciuri cu Austria, vecinii preferați[1].

Meciurile dintre echipele naționale ale celor două țări în perioada interbelică se dovedesc astfel un subiect atractiv de cercetare. Referiri tangențiale la aceste partide se regăsesc în scrierile despre sport și istoria fotbalului ale unor autori din cele două țări. În România, lucrările[2] care au avut ca subiect fotbalul au oferit și informații despre meciurile internaționale, implicit cele cu Ungaria, dar fără a insista asupra subiectului. Mai mult, în anii recenți, unii istorici români preocupați de perioada interbelică au abordat și subiectul fotbalului din acele timpuri. Cercetările lor au atins o gamă variată de subiecte precum: geneza și dezvoltarea fotbalului românesc sau factorii sociali și procesele din spatele răspândirii sale[3]; modul de selecție al echipei naționale și rezultatele din unele meciuri importante, cu accent pe politica de românizare[4], legătura dintre fotbal și naționalism, politică sau literatură[5]. Există și un interesant studiu de caz referitor la turneele echipelor engleze în România în perioada interbelică[6], iar în limba maghiară s-a publicat o cercetare referitoare la istoria meciurilor dintre naționalele de fotbal ale Ungariei și României, în perioada 1931-2013[7]. Aceste scrieri oferă informații variate și valoroase despre situația fotbalului în perioada interbelică, fără a aborda, în mod specific și

[1] Cercetare în baza de date a fotbalului internațional (www.rsssf.com) și pe site-urile oficiale ale federațiilor de fotbal din țările europene
[2] Ionescu, Tudoran 1984; Angelescu, Cristea 2009.
[3] László 2014.
[4] Popa 2013; Popa 2018.
[5] Faje 2015; Parfene 2018.
[6] Rotar, Ursu 2019.
[7] Gábor 2013.

detaliat, partidele naționalei României cu reprezentativa Ungariei. Acestea au fost unele dintre cele mai așteptate și gustate de public în acea vreme, audiența partidei din anul 1936 fiind de 40000 de spectatori, la fel ca a celor cu Anglia și Italia din 1939. Studiul istoricului maghiar, singurul care se concentrează în mod specific pe subiect, trece relativ rapid peste cele patru meciuri dintre cele două războaie și insistă pe următoarele partide disputate. În aceste condiții, principalele informații ale acestui articol provin din presă, în special cea sportivă. Abundența de informații despre întâlnirile naționalelor din România și Ungaria, numeroasele articole despre partidele dintre echipele de club din cele două țări, dar și la relațiile dintre cele două federații, demonstrează că subiectul a fost unul de mare interes. Fotbalul maghiar, ca reprezentant al școlii Europei Centrale, era respectat și bine cotat de presa și publicul din România, fiind pus pe picior de egalitate cu cel din Anglia sau Italia. Drept dovadă, pe lângă trimișii speciali la diverse evenimente sportive în Ungaria, *Gazeta Sporturilor* a avut inițiativa organizării, în 1933, a unei excursii pentru suporteri la Budapesta, prima de acest fel pentru un grup de români. „Astfel, un număr de 250 de iubitori ai fotbalului, aleși din 400 de doritori, au fost în „Mecca fotbalistică", pentru a urmări meciul profesionist Ungaria - Italia, încadrat de întâlnirile Ripensia - Ujpest și Timișoara - Budapesta"[8]. Însă, oricâtă atenție și preocupare a arătat pentru fiecare meci în parte, nici presa nu a realizat o analiză de ansamblu a celor patru întâlniri, cu implicațiile, dedesubturile și speranțele lor.

Situația fotbalului internațional inter-țări la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX

În anul 1896, când sporturile deveniseră atât de populare încât s-a impus organizarea primei olimpiade moderne la Atena, fotbalul era la început de drum. Jocul care avea să devină sport rege a lipsit din programul primei olimpiade, fiind considerat insuficient de răspândit și popular. Situația s-a repetat și la edițiile din 1900 și 1904, unde fotbalul a fost acceptat doar cu rol demonstrativ. La finalul secolului XIX și începutul secolului XX, singura competiție fotbalistică inter-țări era Campionatul Marii Britanii (CMB). Demarat în anul 1884, acesta se desfășura cu participarea echipelor din Anglia, Scoția, Țara Galilor și Irlanda de Nord[9], care deși erau parte a aceluiași imperiu concurau separat în plan sportiv. În partea continentală a Europei, meciurile internaționale inter-țări au ajuns abia la 30 de ani după primul astfel de meci, disputat în 1872, la Glasgow, între Scoția și Anglia. La 12 octombrie 1902, Austria și Ungaria au fost primele echipe europene din afara Marii Britanii care au disputat un meci

[8] „Cu *Gazeta Sporturilor* la Budapesta", în *Gazeta Sporturilor,* 11 septembrie 1933, p. 1; „Prima încercare, prima izbândă", în *Gazeta Sporturilor*, 25 octombrie 1933, p. 1.

[9] Cercetare în baza de date a fotbalului internațional (www.rsssf.com) și pe site-urile oficiale ale federațiilor de fotbal din țările europene.

inter-țări. Ungaria și Austria și ele parte a aceluiași imperiu (Imperiul Austro-Ungar), concurau separat în plan sportiv. „Primul meci internațional oficial dintre Ungaria și Austria a avut loc în 1902 și a fost primul pas al unei tradiții de durată”[10]. Interesul pentru astfel de evenimente a explodat după anul 1908. Atunci, Anglia a disputat primele meciuri cu echipe din afara Marii Britanii și a reușit introducerea fotbalului în programul oficial al Jocurile Olimpice (JO) Londra 1908. „În prima deplasare pe continent, Anglia a jucat la Viena, cu Austria, la 6 și 8 iunie 1908, la Budapesta, cu Ungaria (10 iunie) și la Praga cu Bohemia (13 iunie)”[11]. La JO 1908, fotbalul a fost pentru prima dată inclus în programul oficial, cu opt echipe la start, dar cu doar șase în competiție, întrucât Ungaria și Bohemia s-au retras din cauza crizei balcanice. Începând cu ediția Stockholm 1912, la care au participat 11 echipe, turneul de fotbal de la JO a crescut în popularitate. Dar, la JO 1920 de la Antwerp (Belgia), primul eveniment sportiv major de după război, Germania, Austria, Ungaria, Bulgaria și Turcia, echipe ale țărilor învinse, nu au fost invitate[12]. În acea perioada, Anglia solicitase aliaților săi să suspende meciurile în compania echipelor din țărilor învinse. După JO, urmând exemplul Italiei, Ungaria a pus la cale numeroase meciuri internaționale de reabilitare. Pe lista adversarilor nu a figurat România, o țară la adresa căreia supărarea era încă prea mare. „În ciuda boicotului solicitat de Anglia, fotbalul a jucat rol de mediator între țările care au luptat una împotriva alteia în Primul Război Mondial. Acest boicot a fost încălcat întâi de Italia care a invitat echipa Austriei, în 1920. Mor Fischer, un diplomat sportiv maghiar, a pus la cale câteva meciuri internaționale care au ajutat la repararea relațiilor sportive de dinainte de război între națiuni oponente. Ungaria a disputat numeroase meciuri între 1920 și 1926 cu Finlanda, Belgia, Spania, Cehoslovacia și Italia în speranța îmbunătățirii relațiilor diplomatice și sportive”[13].

Turneele de fotbal de la edițiile din 1924 și 1928 ale JO au avut anvergura unui Campionat Mondial, întrucât la start s-au aflat tot mai multe echipe de pe patru continente: Europa, Africa, America de Sud și America de Nord. În 1928, la congresul FIFA de la Amsterdam amplificarea fenomenului meciurilor internaționale **(Tabel 1)** a avut ca efect anunțarea organizării primei ediții a Campionatului Mondial (CM), gândit și pentru a ieși de sub influența JO unde era interzisă participarea jucătorilor profesioniști care erau din ce în ce mai numeroși. La CM disputate în Uruguay (1930), Italia (1934) și Franța (1938) au fost acceptați cei mai buni jucători, indiferent dacă erau amatori sau profesioniști, iar fenomenul meciurilor inter-țări s-a maturizat. Ca urmare a

[10] Molnar 2007, p. 293-317.
[11] Sursa: cercetare proprie în baza de date a fotbalului internațional (www.rsssf.com) și pe site-urile oficiale ale federațiilor de fotbal din țările europene.
[12] https://www.olympic.org/the-ioc accesat în 12 ianuarie 2020.
[13] Molnar 2007, p. 293-317.

apariției CM, fotbalul a lipsit de la JO Los Angeles 1932, revenind la JO în 1936 la Berlin, dar fără anvergura din vremea când nu exista CM. În primii 52 de ani de meciuri internaționale (1872-1924) singurele competiții care au cuprins meciuri de fotbal inter-țări au fost CMB și JO. Deoarece în acest interval fotbalul a devenit un fenomen, din 1924 și până în 1939, în Europa, s-au înființat și s-au desfășurat alte șapte competiții regionale în care au luat parte 23 de echipe naționale[14] (**Tabel 2**).

Paralelă între echipele naționale ale României și Ungariei, în perioada interbelică

Dintr-o simplă privire asupra palmaresului României și Ungariei, până la finalul anului 1939, se pot observa diferențe majore. E vorba pentru început de un decalaj de 20 de ani în privința debutului. Naționala Ungariei a disputat primul meci în 1902, pe vremea când România nici nu avea o echipă reprezentativă. În 1909, când echipa maghiară disputase deja 14 meciuri inter-țări și a avut onoarea de a întâlni Anglia de două ori, în Vechiul Regat nu exista o echipă națională[15]. Reprezentativa României a susținut primele meciuri în anul 1919, cu ocazia jocurilor interaliate. Atunci, echipa țării noastre a suferit trei înfrângeri cu Franța, Italia și Grecia. Ulterior aceste rezultate au fost șterse din palmaresul oficial[16]. Astfel, primul joc oficial al echipei României s-a disputat în anul 1922 în compania Iugoslaviei, moment în care Ungaria avea deja în cont în jur de 100 de partide. Prin urmare, este evident că între 1902 și 1922 cele două naționale nu s-au putut întâlni, pentru că naționala României nu exista.

Pentru că a debutat cu 20 de ani mai repede, Ungaria a disputat aproximativ de trei ori mai multe meciuri și a obținut de trei ori mai multe victorii decât a înregistrat România de la debutul său până în 1939 (**Tabel 3**). În acest interval, Ungaria a jucat cele mai multe meciuri cu Austria (84), Elveția (23), Italia (19) și Cehoslovacia (18), iar România cu Iugoslavia (19), Bulgaria (11) și Polonia (8). În privința meciurilor directe, Ungaria și România s-au întâlnit de doar patru ori, până în 1939. Din 1924 până în 1939, cele două formații au participat în același timp la JO Paris 1924, ediția a II-a a Cupei Europei Centrale a Amatorilor (CECA) și CM din Italia (1934) și Franța (1938). „Singura întrecere la care cele două naționale s-au aflat față în față a fost CECA (1931-1933). Cele două meciuri nu intră însă în palmaresul Ungariei, care avea și echipă de profesioniști la momentul jocurilor”[17]. Astfel a fost nevoie de 14

[14] Cercetare în baza de date a fotbalului internațional (www.rsssf.com) și pe site-urile oficiale ale federațiilor de fotbal din țările europene

[15] *Loc. cit.*

[16] https://archive.org/stream/cu31924014114353/cu31924014114353_djvu.txt, accesat în 23 ianuarie 2020.

[17] Cercetare în baza de date a fotbalului internațional (www.rsssf.com) și pe site-urile oficiale ale federațiilor de fotbal din țările europene.

ani, calculând din 1922 până în 1936, pentru ajungerea la relații de acceptare și normalitate între cele două federații, pentru aranjarea primului meci amical.

Situația din perspectiva echipei naționale de fotbal este deci similară cu istoria României în raport cu alte țări europene: „Țările și națiunile sunt diferite. Asemănătoare și diferite. România intră și ea firește în acest joc al asemănărilor și deosebirilor. Nu cumva este totuși mai diferită? Cu alte cuvinte, nu se situează oare mai excentric sub tot felul de aspecte în raport cu ceea ce ar fi o medie sau o relativă normalitate europeană?”[18].

Competițiile de „casă” ale Ungariei au fost Cupa Internațională a Europei Centrale (CIEC) și CECA. „Profesionalismul introdus în Ungaria în 1926, în același timp ca în alte state din Europa Centrală, a ridicat problema prezenței la JO, unde doar sportivii amatori puteau participa. Ca alternativă, țările din școala dunăreană de fotbal împreună cu Italia au inițiat CIEC”[19]. Astfel, din 1927 până în 1937, Ungaria a participat la patru ediții ale acestei competiții, alături de Austria, Cehoslovacia, Italia și Elveția. Competiția era considerată drept cea mai puternică din Europa. Cele două ediții ale CECA au avut loc între 1929-1930 și 1931-1934. Echipele de amatori din Ungaria, Austria și Cehoslovacia, au invitat Polonia, la prima ediție și România, la a doua, iar echipele invitate au ocupat locul I. În cadrul acestei competiții, România a disputat două meciuri cu naționala de amatori a Ungariei în 1931 și 1933, pierzând la Budapesta și câștigând la București. România a avut ca „teritoriu” principal de antrenament Cupa Balcanică (CB), întrecere cotată ca valoare sub CIEC. Până în 1939, au avut loc șapte ediții, dintre care România a câștigat trei (1929-1931, 1933 și 1936). În privința participării la CM în perioada interbelică, România stă mai bine la numărul de ediții la care a luat parte, dar Ungaria are mai multe meciuri disputate și performanțe mai bune (**Tabel 4**). Și prin prisma partidelor cu Anglia, Ungaria este înaintea României. În perioada interbelică, englezii acceptau meciuri amicale cu o altă națională doar când reputația acesteia era suficient de atractivă. Ungaria a disputat cinci meciuri cu Anglia, iar România a avut onoarea de a juca un singur meci, abia în 1939 (**Tabel 5**). „Turneele echipelor de club engleze în România au fost o dovadă clară a creșterii calității fotbalului românesc. Această idee a fost probată și de meciul disputat de naționala Angliei la București”[20]. Pentru a accentua superioritatea fotbalului maghiar, trebuie să menționăm că în 1937 și 1938 au avut loc două meciuri care au făcut mare vâlvă la vremea respectivă. În ambele partide, au fost prezenți doar jucători maghiari, nu și români. În 1937, la Amsterdam, în partida Europa Centrală - Europa de Vest, scor 3-1, în echipa învingătoare au evoluat șase italieni, trei unguri, doi

[18] Boia 2010, p. 6-11.
[19] Szegedi 2016, p. 27.
[20] Rotar, Ursu 2019, p. 927.

austrieci și un cehoslovac, iar maghiarul Ferencz Sas-Sohn a marcat două goluri. Apoi, în 1938, la Londra, Anglia a întâlnit „Restul Europei" și a câștigat cu 3-0, iar adversara britanicilor avea în teren și un ungur.

Nu doar la fotbal, Ungaria a fost superioară României la începutul secolului XX, ci și la alte sporturi. Ca dovadă, Ungaria a participat la nouă dintre cele zece ediții ale JO disputate până în 1936, iar România doar la patru. Țara vecină a ratat doar JO 1920 la care nu a fost invitată, fiind țară învinsă în Primul Război Mondial. Ungaria și-a trecut în palmares 81 de medalii la sporturi precum box, scrimă, gimnastică, polo, lupte, tir, natație, iar România a cucerit doar două medalii (**Tabel 6**). La JO 1936 Ungaria a cucerit 16 medalii și a ocupat locul trei în clasamentul general pe națiuni. Țara vecină a folosit festivitatea de deschidere a JO 1928 pentru a-și manifesta nemulțumirile provocate de tratatul de la Trianon: „la sărbătoarea mondială a sportului, urmașii lui Arpad au defilat în costume de doliu. Întrebați de alegerea originalului costum, ungurii au declarat că până la revizuirea tratatului de la Trianon ei sunt în doliu"[21]. Ungaria a câștigat două titluri olimpice la polo pe apă în 1932 și 1936 și a instaurat tradiția de a fi o putere mondială în acest sport. Situația a fost similară și la cele două ediții ale Campionatelor Europene (CE) de Atletism (1934 și 1938), România având puțini participanți și nici o medalie, iar Ungaria un număr impresionant de atleți și șapte medalii. Și prin prisma participării la cele șase ediții ale CE de box amator disputate între 1925 și 1939, Ungaria are rezultate mai bune, având 20 medalii cucerite, față de doar trei ale României (**Tabel 7**). Ungaria a fost chiar lider european la medalii la cele două ediții găzduite la Budapesta în 1930 și 1934. „Competiția din 1934 a fost scena unui scandal între România și Ungaria. Boxerii români au acuzat arbitrajul tendențios, iar oficialii și jurnaliștii s-au plâns de tratamente dușmănoase. În cele din urmă, România a recurs la o retragere ostentativă din competiție, iar F.R. de Box a cerut întreruperea raporturilor sportive cu Ungaria"[22]. Culmea diferenței s-a atins la cele cinci ediții ale CE de polo disputate în acea perioadă la care Ungaria a triumfat de fiecare dată, iar România nici măcar nu a participat. Pentru a explica rezultatele superioare ale Ungariei, trebuie menționat că la acea vreme fotbalul era o politică de stat în țara vecină, iar echipa națională era un instrument de propagandă. „Elitele politice naționaliste au încercat să exploateze potențialul politic al fotbalului. În era dualistă (1867-1918) fotbalul a reprezentat în Ungaria un simbol cultural al superiorității în contrast cu Austria; în perioada interbelică fotbalul a fost o expresie a dorinței de a aparține Europei de Vest și a măreției Ungariei în opoziție cu țările vecine"[23].

[21] „Cum au defilat ungurii la Olimpiadă", în *Gazeta Sporturilor*, 21 august, 1928, p. 1.
[22] „Cum s-a retras România din Campionatele Europene", în *Gazeta Sporturilor*, 18 aprilie 1934, p. 1-2.
[23] Szabó 2019, p. 131-148.

Motivele evitării reciproce: „colții" naționalismului și „buba" profesionalismului

Pentru a analiza relațiile fotbalistice româno-ungare trebuie mers până la rădăcinile fotbalului românesc, întrucât acesta își trage seva și din cel maghiar. „Dezvoltarea fotbalului românesc s-a produs din două surse. Prima direcție este reprezentată de Transilvania, Banat și alte teritorii provenite din fostul Imperiu Austro-Ungar. A doua are legătură cu Vechiul Regat, mai specific cu companiile petroliere cu capital străin și cu industria textilă din București și Ploiești. Fuziunea celor două direcții nu a fost ușoară, existând numeroase conflicte etnice și regionale"[24]. Astfel, se constată că au existat un fel de rapoarte fotbalistice româno-maghiare încă din anul 1907. Atunci, trei cluburi din Cluj au participat în premieră la competițiile fotbalistice din Ungaria. Situația a luat amploare în sezonul 1913-1914, când 26 de echipe din Arad, Timișoara, Jimbolia, Cluj, Tg. Mureș, Simeria, Sibiu, Deva, Oradea și Satu Mare au jucat în campionatul Ungariei. Declanșarea Primului Război Mondial a pus la pământ activitatea fotbalistică până în sezonul 1917-1918 în care au evoluat în campionatul maghiar două echipe din Arad și una din Timișoara. Chiar și în sezonul 1918-1919, început înainte de Unirea de la 1 Decembrie 1918, echipele Chinezul Timișoara și Arad TE au demarat competiția în liga secundă maghiară[25]. Astfel, cluburile din Transilvania, Banat și Crișana au jucat un dublu rol în relațiile fotbalistice româno-maghiare. Pe de o parte, au contribuit decisiv la creșterea valorii fotbalului românesc, oferind majoritatea jucătorilor naționalei. Pe de altă parte, au complicat viața federației, din cauza relațiilor bune cu Ungaria și a etniei jucătorilor trimiși la națională.

Primul moment de manifestare publică a criticilor împotriva etnicilor maghiari din naționalei României a avut loc după meciul pierdut la JO 1924, în fața Olandei. Echipa prezentă la Paris a fost formată numai din jucători de la cluburile din Transilvania, Banat și Crișana. Alegerea a fost corectă, întrucât echipele din noile teritorii au dominat competiția României, dar rezultatul a oferit ocazia unor manifestări naționaliste. Singurul ziar sportiv al vremii a pus eșecul pe seama moștenirii maghiare. „Am zis că nu este oportun pentru prestigiul național să facem prima apariție la marile concursuri olimpice cu un produs care nu a izvorât din munca sportului românesc, ci care a fost moștenit prin evenimente politice de la o națiune cu care încă nu avem raporturi prietenești"[26]. Mult mai sensibil la aspectele etnice, un ziar din Cluj a publicat un articol foarte dur la adresa jucătorilor ne-români. „Din spusele membrilor clubului Universitatea care au fost la Olimpiadă, și anume ale domnilor Guga,

[24] László 2014, p. 81-94.
[25] https://www.magyarfutball.hu/en/bajnoki-vegeredmeny/5089 accesat în 11 ianuarie 2020.
[26] „Olanda - România 6-0. Înfrângere rușinoasă la prima întâlnire", în *Ecoul sportiv*, 31 mai 1924, p. 1.

Bonciocat și Lazăr, reiese că înfrângerea se datorește în bună parte lipsei de însuflețire a jucătorilor ne-români din reprezentativă”[27]. O concluzie mai elegantă decât a presei de atunci am găsit la aproape 100 de ani distanță în publicația *The International Journal of the History of Sport*, sub semnătura istoricului român Bogdan Popa. „Înfrângerea umilitoare de la JO 1924 cu Olanda a avut un impact uriaș în perioada interbelică. Pe de o parte a dat tonul primei dispute asupra reprezentării naționale prin sport; pe de altă parte a arătat că la doar șase ani de la înfăptuirea României Mari cea mai populară disciplină sportivă era fotbalul, deși acesta fusese aproape invizibil în Vechiul Regat înaintea Primului Război Mondial”[28]. La un an după meciul de la Paris, au ieșit la iveală și primele semne ale unei politici de românizare. Federația Societăților Sportive din România a impus cluburilor din noile teritorii să-și românizeze numele. „Unele societăți sportive afiliate la FSSR poartă denumiri străine care ar putea fi traduse ușor în limba română. Vă rugăm să puneți în vedere societăților din regiunea dvs. ca neapărat să întrebuințeze o denumire românească”[29]. Replica a venit peste trei luni, când campioana României, Chinezul, a avut probleme la granița cu Ungaria în drum spre Viena. „Călătoria proiectată prin Ungaria care era mult mai scurtă a trebuit să fie contramandată. Consulul maghiar din București a cerut 18 mii de lei pentru vize, adică taxa obișnuită și nu viza colectivă ce se acordă echipelor de fotbal”[30]. La scurt timp, a existat o tentativă de semnare a unei convenții. Din păcate, consfătuirea de la Oradea dintre delegații Federației de Fotbal din Ungaria (M.L.Sz.) și ai FSSR a rămas fără rezultat. „S-a hotărât intervenția la autorități pentru a ușura intrarea sportivilor dintr-o țară în alta, înlesnirea trecerii graniței prin pașapoarte colective, scutirea de taxă pentru viză etc. S-a mai accentuat nevoia încheierii unei convenții de felul celei dintre Ungaria și Cehoslovacia. Toate acestea au fost numai discutate, neîncheindu-se nici o convenție”[31].

Începând cu anul 1927, „buba profesionalismului” apărut în Ungaria, în 1926, a inflamat de multe ori spiritele. Întâi s-a manifestat un fenomen de ademenire a jucătorilor din România cu oferte atractive financiar. Presa de la București era revoltată de manevrele cluburilor maghiare și a cerut ruperea relațiilor cu Ungaria, deși nu existau regulamente internaționale care să îngrădească astfel de transferuri. „Mirajul banului unguresc introdus cu sila în gândirea bieților noștri artiști ai balonului de către emisari maghiari ce mișună în apropierea graniței vestice și-a dat roadele. Ca și culme a culmilor, internațio-

[27] „Odiseea fotbaliștilor la Olimpiadă. Raportul către Comitetul Regional. Declarațiile jucătorilor români de rasă”, în *Clujul românesc*, 15 iunie 1924, p. 4.
[28] Popa 2013, 2018.
[29] „FSSR și numele echipelor”, în *Gazeta Sporturilor*, 25 iulie 1925, p. 3.
[30] „Chinezul la Viena”, în *Gazeta Sporturilor*, 2 septembrie 1925, p. 1.
[31] „Consfătuirea de la Oradea”, în *Gazeta Sporturilor*, 13 iulie 1926, p. 4.

nalul Teleki, în preziua înrolării pentru serviciul militar, dispare peste noapte, în condiții misterioase, pentru a îngroșa rândurile transfugilor. Vecinii noștri cer și dezlegarea lui Teleki și Bercheș, fără să fi răspuns însă ultimatumului federației noastre privitor la acordarea dreptului de joc pentru Auer și Semler. Astfel, prin procedee legale cer consfințirea unor manevre inadmisibile. E prea mult! Între Ungaria profesionistă și România amatoare nici un fel de relații sportive nu mai sunt cu putință”[32]. Apoi, presa și echipele din vechiul regat s-au dovedit cel puțin conservatoare, când oficialii cluburilor din vestul țării au aderat la ideea de profesionism. Faptul că aceștia au avut o viziune corectă asupra viitorului fotbalului și și-au asumat rolul de adepți ai profesionismului le-a adus multe critici. Și vina a fost aruncată tot pe unguri. „La Timișoara se cere profesionismul de către o infimă minoritate care prin menținerea amatorismului își vede prejudiciate interesele materiale. În special ungurii manifestă un viu interes pentru profesionalizarea fotbalului românesc, ceea ce e explicabil. În primul rând, vor reuși cu mai multă ușurință să-și ia de la noi jucătorii de care au nevoie. În al doilea rând profesioniștii mediocri care la ei crapă de foame vor găsi la noi angajamente de vedete”[33].

Primele meciuri, primele contestații, scandalul Baratki

Cu trei ani înaintea primului meci dintre naționale, federațiile de la Budapesta și București se aflau în plin război. În 1928 trei internaționali români au ales să joace pentru cluburi profesioniste din Ungaria și au fost legitimați de forul de la Budapesta fără acordul federației române. În semn de protest, România a decis sistarea relațiilor fotbalistice cu Ungaria. Situația nu convenea însă cluburilor din ambele tabere, iar nevoia de a găsi soluții a generat o intensă corespondență între federații. Presa română susține că după multe tergiversări, Budapesta a acceptat, în primăvara anului 1931, să își trimită reprezentanții la București pentru discuții. „Întâi vecinii noștri au crezut că se poate ajunge la un acord prin corespondență, apoi au propus conferințe la Oradea și Belgrad, iar în cele din urmă au acceptat să vină la București. Prima chestiune pusă în discuție a fost cea privitoare la jucătorii profesioniști care au jucat în Ungaria, fără acordul Federației Române de Fotbal Asociație (FRFA). Delegația maghiară a recunoscut că acești jucători n-au fost în regulă legitimați”[34]. Tot discuțiile de la această conferință au creat și condițiile pentru primul meci contra Ungariei, întrucât România a fost invitată în CECA. Debutul în acest campionat a avut loc în septembrie 1931 în fața Cehoslovaciei, pe arena „Carol” din Oradea, iar presa era entuziastă pentru victoria cu 4-1 și evadarea din Balcani. „Degajată din

[32] Verax, „Exodul jucătorilor români în Ungaria / Să se rupă relațiile cu Ungaria”, în *Gazeta Sporturilor*, 21 ianuarie 1928, p. 1.
[33] M. B. Ieșanu, „România și profesionismul”, în *Gazeta Sporturilor*, 1 decembrie 1927, p. 3.
[34] „Reluarea relațiilor cu Ungaria”, în *Gazeta Sporturilor*, 11 martie 1931, p. 1.

cadrul sufocant al veșnicelor întâlniri cu echipele statelor balcanice, României i s-au deschis noi orizonturi. S-a afirmat în mod strălucit într-o competiție urmărită pe întreg continentul în care se găsește alături de țări unde fotbalul este o pasiune pentru majoritatea locuitorilor”[35].

Naționala României se simțea pe cai mari înaintea primului duel cu Ungaria, pentru că în precedentele jocuri obținuse victorii pe linie. Tricolorii câștigaseră cu Bulgaria și Iugoslavia, în Cupa Balcanică, cu Polonia (campioana din anul precedent a CECA), Lituania și Cehoslovacia (amatori). Pe măsura apropierii marelui meci emoțiile și optimismul creșteau în tabăra română. Duelul mult așteptat era considerat unul special. Ungaria era prezentată ca o echipă de top, deși românii urmau să joace contra echipei de amatori, cu alte cuvinte contra formației secunde. De asemenea, se dorea ca acest prim meci să aducă relațiile fotbalistice cu Ungaria pe un făgaș al normalității, iar speranțele unui rezultat pozitiv erau mari. „Am avut și avem raporturi sportive cu Ungaria, astăzi mai cordiale, altădată mai încordate, dar niciodată reprezentativa țării noastre nu s-a produs la Budapesta. A mai jucat în capitala vecinilor o echipă a Timișoarei, dar o reprezentativă a României n-a avut această ocazie. (...) Consolidarea budapestană a prestigiului nostru e mai prețioasă ca multe alte succese. O așteptăm”[36]. Și în tabăra maghiară, perspectiva primului duel fotbalistic cu România a captat interesul publicului și presei, deși partida cu tricolorii a avut loc în deschiderea celei tradiționale și profesioniste cu Austria. Evident, primele comentarii ale presei s-au referit la componența etnică a echipei României. „Ziarele din Ungaria au acordat o atenție sporită întâlnirii, în ciuda meciului tradițional dintre naționala mare și Austria. La meciul de amatori dintre Ungaria și România care se va desfășura înaintea meciului Ungaria - Austria echipa României are un singur jucător român. Restul jucătorilor sunt băieți maghiari din Ardeal”[37]. Și comentariile de după meci ale presei maghiare au pus accentul tot pe aspectul etnic, victoria fiind considerată firească. „În naționala României intrată pe stadionul MTK din Budapesta, în fața a douăzeci de mii de suporteri, abia erau jucători de etnie română. Situația se explică prin faptul că baza de tineri fotbaliști este dată de Ardeal care făcea parte din școala de fotbal a Europei centrale. Primul meci a fost câștigat de națională „B” a Ungariei, cu scorul de 4:0”[38]. În schimb, în tabăra României dezamăgirea a fost mare. Eșecul a fost pus pe seama prea marii încrederi a jucătorilor români care au făcut una dintre cele mai proaste partide. Ca alte scuze s-au invocat dozarea neînțeleaptă a efortului, abordarea neinspirată a vântului și handicapul psihologic provocat de public. „În fața a 40.000 de spectatori, echipa noastră națională a făcut una dintre

[35] „O mare victorie a fotbalului național”, în *Gazeta Sporturilor*, 22 septembrie 1931, p. 1.
[36] Lis, „Marile evenimente / Meciul cu Ungaria”, în *Gazeta Sporturilor*, 3 octombrie 1931, p. 1.
[37] Gábor 2013, p. 15-41.
[38] *Ibidem*.

cele mai proaste partide din carieră. (...) O mare greșeală a echipierilor români a fost că au abordat un joc pe sus, în timp ce adversarii au practicat un joc rapid cu pase scurte pe jos. Marele handicap pe care l-au avut de suportat români a fost însă un vânt năprasnic (...) Pentru jucătorul român obișnuit cu un public de maximum 10.000 de spectatori, rumoarea pe care o produce o masă de peste 40.000 de oameni este un handicap psihologic insuportabil"[39]. În declarațiile de după meci, oficialii maghiari au fost diplomați, iar jucătorii tricolori au dat vina pe ghinion și vânt. „D. Fodor, președintele federației profesionale maghiare: Scorul nu este real. Românii, deși au jucat slab, nu ne-au fost totuși inferiori la diferența pe care o arată rezultatul. D. Nagy, vicepreședintele federației ungare: Mă așteptam la mai mult din partea echipei care a învins Cehoslovacia. Vogl, căpitanul României: De câte ori am jucat la Budapesta am avut ghinion. Ne-a distrus vântul"[40]. La două zile de la eveniment, înfrângerea s-a transformat pentru jurnaliștii români în coincidență nefastă. „Oriunde și oricând un scor de 4-0 putea trece fără durere în pasivul relațiilor noastre internaționale, (...) dar la Budapesta lovitura a fost dublă. A fost cea mai slabă partidă pe care a făcut-o vreodată echipa României și coincidență nefastă a avut loc tocmai acolo unde era de dorit să o furnizeze pe cea mai bună[41]". Atât de greu s-a dovedit de digerat eșecul, încât românii au depus o contestație, pentru folosirea de către Ungaria a unui jucător de cetățenie română, dar aceasta a rămas fără succes. „Ca răspuns la scrisoarea de protest a FRFA după meciul de la Budapesta, federația maghiară dovedește că Ioan Szaniszló a fost naturalizat ungur încă de la 2 octombrie 1929"[42].

Și după acest prim meci relațiile fotbalistice între cluburile din România și Ungaria au rămas unele cu năbădăi. În luna martie 1933, la o altă conferință ce a avut loc la Budapesta, reprezentanții M.L.Sz. și ai FRFA „au avut pe ordinea de zi 19 chestiuni conflictuale între cele două țări, 17 privind litigii materiale și două de legitimare sau calificare de jucători"[43]. În aceste condiții nu e de mirare că a fost dificil de stabilit o dată pentru meciul retur din CECA și că organizarea întâlnirii s-a lovit de complicații. Necazurile ar fi pornit, conform părții maghiare, de la o situație în care autoritățile române au interzis participarea unor sportivi unguri la o competiție în Cluj. „Amânarea meciului revanșă România-Ungaria a fost rezultatul unor politici de sport. În primăvara anului anterior autoritățile române au interzis intrarea unor sportivi maghiari în Cluj, iar în

[39] „Înfrângerea senzațională de la Budapesta", în *Gazeta Sporturilor*, 6 octombrie 1931, p. 3.
[40] „Câteva păreri", în *Gazeta Sporturilor*, 6 octombrie 1931, p. 3.
[41] L. Roșianu, „După înfrângerea de la Budapesta", în *Gazeta Sporturilor*, 8 octombrie 1931, p. 1-3.
[42] „Contestația României în Cupa Europei Centrale a amatorilor", în *Gazeta Sporturilor*, 8 decembrie 1931, p. 1.
[43] „Ce s-a hotărât în conferința de la Budapesta", în *Gazeta Sporturilor*, 24 martie 1933, p. 1.

replică OTT a refuzat aprobarea meciului dintre naționalele României și Ungariei. Totuși la intervenția M.L.Sz., OTT și-a retras dispoziția, deoarece FRFA s-a adresat comisiei cupei pretinzând ca România să câștige meciul fără ca acesta să fie jucat”[44].

Până la urmă meciul s-a disputat, iar România și-a luat revanșa. Cu un moral excelent după succesul de la Cupa Balcanică, derulată în vară la București, tricolorii au câștigat cu 5-1. Astfel, România a egalat situația în acest duel cu echipa de amatori a Ungariei care nu este însă acceptat în palmaresul naționalei vecine. „După strălucita ținută a echipei noastre la Balcaniadă, succesul de ieri constituie o confirmare promptă și utilă pentru standardul actual al fotbalului național. Victoria asupra vecinilor noștri a stârnit un entuziasm legitimat de o veche rivalitate”[45]. Și ungurii au avut probleme în a accepta eșecul și au contestat rezultatul, acuzând folosirea de către România a unor jucători profesioniști. Românii erau și ei „blindați”, spulberând contestația maghiarilor cu un regulament intern. „Se știa că învinșii vor încerca la masa verde o modificare a rezultatului de pe teren în eventualitatea că nu le-ar fi fost favorabil. (...) Ulterior însă au trebuit să renunțe căci existența unei grupări profesionale în România e imposibilă. Iar acum, odată cu adoptarea statutului italian, imposibilitatea de mai sus a fost consfințită prin regulamente”[46].

La scurt timp după acest meci a ieșit la rampă cel mai cunoscut scandal dintre cele două federații. Este vorba de transferul lui Iuliu Baratki, cel supranumit minunea blondă, de la Stăruința Oradea la FC Hungaria și înapoi la Crișana Oradea, în 1930, respectiv 1933. „Ungurii i-au cerut, conform uzanțelor, dezlegarea, iar federația de la București a refuzat-o prin telegramă și scrisoare recomandată, expediate în termen. Și totuși, M.L.Sz. l-a legitimat la FC Hungaria, pretextând că nu s-a primit nici un răspuns de la români. Statutul FIFA de atunci, ca și astăzi, permitea legitimarea unui jucător dacă i se ceruse extrădarea și fosta sa federație nu ar fi dat răspunsul în termen”[47]. Orădeanul a fost apreciat la Budapesta atât de mult încât a debutat în naționala țării vecine în chiar primul an de activitate și a strâns nouă selecții până în 1933, după care s-a întors la Oradea și a semnat cu Crișana. „Crișana, clubul rival al lui CAO, era foarte încântat de achiziționarea minunii blonde și, surprinzător, a fost încurajată în demersul său de FRFA, care, fără să stea pe gânduri, l-a relegitimat pentru un club din România, considerând plecarea sa în Ungaria drept total ilegală”[48]. Fiecare federație a considerat demersul celeilalte ca fiind ilegal și s-a ajuns la arbitrajul FIFA. Verdictul a fost unul cu două fețe. S-a admis că Baratki e

[44] Gábor 2013, p. 15-41.
[45] „O revanșă luată la timp”, în *Gazeta Sporturilor*, 25 septembrie 1933, p. 1-3.
[46] LIS, „La masa verde”, în *Gazeta Sporturilor*, 27 septembrie 1933, p. 1.
[47] Angelescu, Cristea 2009, p. 184.
[48] *Ibidem*, p. 42.

cetățean român și că acordarea cetățeniei maghiare a fost ilegală, dar s-a precizat că orădeanul este sub contract cu FC Hungaria până în 1936. În ciuda acestei decizii interpretabile, FRFA a hotărât să-l trimită pe Baratki în teren la meciul cu Elveția, de la Berna. Elvețienii au contestat dreptul de joc al orădeanului pe motiv că n-a efectuat carantina de trei ani de la data disputării ultimului meci pentru Ungaria (în statutul FIFA exista o prevederea introdusă chiar la solicitarea României care obliga ca între prezențele în două naționale diferite să existe o distanță de cel puțin trei ani n.a.). Drept urmare, FIFA a schimbat rezultatul din teren la 3-0 pentru Elveția și România risca să fie eliminată de la CM, dar și-a asigurat calificare printr-o victorie în meciul decisiv cu Iugoslavia. La rândul ei, FC Hungaria a contestat dreptul de joc al lui Baratki la Crișana, dar până la urmă a închis ochii după ce a primit compensații financiare de la FRFA. În urma scandalului, Baratki a bifat a doua selecție în naționala României abia în 25 august 1935, într-un meci cu Germania.

Întâiul meci oficial: audiență record, relații cordiale, dar și moment condamnabil

Ingredientele primelor două partide care nici măcar nu au contat în palmares au dispărut ca prin farmec la meciurile din 1936 și 1939. În luna mai a anului 1936, OTT și Oficiul de Educație a Tineretului Român (OETR) au semnat un acord de colaborare. „Condiția de bază a înțelegerii româno-maghiare a fost că sportivii maghiari pot concura în România, individual sau în echipă, doar dacă în prealabil obțin acordul autorității române de sport”[49]. Cum acest acord era recent semnat, e probabil ca prevederile lui să nu fi fost cunoscute în amănunt de reprezentanții M.L.Sz., iar federația de la Budapesta a fost la un pas să comită o ilegalitate. „Având în vedere că M.L.Sz. nu a prezentat acordul autorității române de sport, OTT nu putea elibera autorizația pentru meciul cu România. Problema a devenit din ce în ce mai jenantă, iar OTT a încercat să soluționeze eroarea federației și a contactat direct OETR, însă i s-a răspuns că președintele și vicepreședintele nu sunt prezenți. În consecință, M.L.Sz. nu a primit autorizația, astfel că echipa națională era la un pas să nu poată juca în București, pentru că ar fi dus la încălcarea convenției sportive greu născute dintre cele două state. Totuși, cu sprijinul ambasadei, problema autorizației s-a rezolvat și meciul s-a putut organiza în mod legal”[50]. Nu neapărat datorită acestui acord, ci probabil pe baza scurgerii timpului, la meciul din 1936 oficialii celor două echipe naționale s-au purtat cu mănuși unii cu alții. De la sosirea echipei maghiare și până la plecarea ei, oficialii FRFA au jucat rolul de gazde perfecte. Fruntașii federației și-au pus automobilele la dispoziția echipei ungare, pentru deplasarea de la gară la hotel. Apoi, au organizat un dejun, o vizită la

[49] Gábor 2013, p. 17.
[50] *Ibidem*.

Monumentul Eroului necunoscut și la Muzeul Militar, iar seara un dineu. Până și războiul psihologic al declarațiilor din presă a fost înlocuit cu diplomatice aprecieri la adresa adversarilor. Jurnaliștii maghiari, citați de presa română, au etichetat echipa României ca fiind o selecționată în plină ascensiune. „Adversarul nostru nu va fi un unsprezece hărțuit, obosit și enervat peste măsură ca Austria, ci o selecționată proaspătă, în plină ascensiune, care dispune de multă energie[51]". În replică, presa română a prezentat echipa Ungariei ca pe una dintre formațiile de top ale lumii, iar meciul a fost văzut că unul de maximă importanță și ca posibil bilet de ieșire din fotbalul balcanic. „În primul rând întâlnim un adversar care are un mare prestigiu în fotbalul internațional. De ani de zile căutăm alte posibilități de orientare, de ani de zile ne străduim să părăsim fotbalul balcanic. Prilejul ni se oferă. Ungaria este un adversar mare pentru noi (...) pentru tradiția fotbalistică pe care o reprezintă"[52]. Partida s-a dovedit de maxim interes și pentru echipa Ungariei prin minuțiozitatea cu care maghiarii au pregătit jocul. Înainte de meci, s-a făcut apel la public să arate aceeași căldură de care a beneficiat la Budapesta o echipă de club românească. „Meciul cu România preocupă pe unguri într-un grad mai înalt decât cel cu Austria. Au făcut selecționări repetate, au făcut meciuri de antrenament, căpitanul lor a pregătit echipa în modul cel mai serios. Ungurii vor lupta la București pentru prestigiu și mândrie. (...) Echipa Ungariei va fi primită cu dragostea pe care publicul nostru a arătat-o întotdeauna oaspeților: oricare ar fi ei. Căci nu ne este permis să ignorăm căldura și prietenia sportivă arătată echipei CFR București cu prilejul recentei deplasări la Budapesta"[53].

Disputat în fața unei audiențe record de 40.000 de spectatori meciul a confirmat așteptările. România a făcut un joc curajos și a condus cu 1-0 până în minutul 65. A urmat apoi un moment psihologic ratat de tricolori și ungurii au egalat. Totul s-a năruit pe final, când Ungaria a înscris la o eroare a portarului de rezervă al României care îl înlocuise la pauză pe titularul accidentat. Evident că reacțiile presei române referitoare la rezultat au fost de frustrare. „Un gol gratuit. Și o victorie gratuită. Nu spunem ca suntem superiori ungurilor. Ar însemna să nu ne cunoaștem lungul nasului. Putem fi însă consternați de rezultat, așa cum consternat a fost tot publicul"[54].

Într-un alt registru, s-au adus critici portarului de rezervă și celui titular, suspectat că ar fi simulat accidentarea, și s-a elogiat succesul politicii de românizare a naționalei. „Întâmplarea a făcut ca Pavlovici să primească golul

[51] „Echipa națională a fost formată", în *Gazeta Sporturilor*, 2 octombrie 1936, p. 1-2.
[52] Lis, „Susținem cel mai greu meci din carieră într-un moment dificil", în *Gazeta Sporturilor*, 3 octombrie 1936, p. 1.
[53] Lis, „Echipa Ungariei cu punctele ei slabe și bune; mai mult bune decât slabe", în *Gazeta Sporturilor*, 4 octombrie 1936, p. 1.
[54] „Ungaria a învins România la mare luptă cu 2-1", în *Gazeta Sporturilor*, 6 octombrie 1936, p. 3.

victoriei maghiare, absolut parabil. (...) În timpul pauzei David a declarat că e lovit. Și că nu mai poate juca. Sau, cum spunea un oficial care l-a examinat, s-a declarat lovit, iar apoi i-a fost teamă. Fapt este că din cauza acestei schimbări am pierdut un meci pe care-l puteam termina la egalitate. (...) Nu reprezintă oare aceasta o performanță splendidă a echipei noastre naționale - a unei naționale categoric românizate?”[55].

Suportul publicului a fost insuficient, vântul ne-a fost potrivnic chiar și acasă, iar erorile băncii tehnice au fost considerate decisive. „Putem spune că niciodată cei 40000 de spectatori n-au fost încercați de emoții atât de mari (...). Am plătit scump ritmul nebunesc din prima repriză, când ungurii au jucat cu vântul în spate. (...) Echipa noastră s-a avântat în luptă cu multă ardoare. Trebuia însă să-și dozeze eforturile. Cineva care se găsea deasupra bătăliei putea să vadă că avem momente de insuficiență, pe care ungurii, rutinați, știu să le exploateze. (...) Ungaria nu s-au pripit nici un singur moment... A făcut tot ceea ce trebuie să facă o echipă serioasă care practică un fotbal mare”[56]. Jucătorii și oficialii maghiari au avut reacții măgulitoare la adresa jocului României, iar singurele aspecte de care s-au plâns au fost oboseala și starea gazonului. „Dr. Dietz, selecționerul M.L.Sz a spus: M-a impresionat jocul rapid și plin de elan al formației românești. Echipa mea s-a resimțit de pe urma meciului cu Austria și pe terenul acesta nu tocmai ireproșabil a arătat cu 30 la sută mai puțin decât adevărata ei valoare”. D. dr. Mihail Mamusisch, trimisul special al „Nemzeti Sport s-a declarat nemulțumit de maghiari și plăcut surprins de români. „Eu am văzut și meciul cu Austria și nu pot fi mulțumit cu comportarea echipei ungare. Băieții spun că sunt nemulțumiți cu terenul care nu ar fi tocmai neted. Echipa maghiară a jucat prea nervos, dat fiind importanța meciului. Echipa română mi-a amintit de cea italiană; plină de energie și talent. Îi lipsește rutina”[57].

Presa maghiară a fost în ton cu cea română și a acreditat ideea că dacă nu s-ar fi schimbat portarul României, rezultatul putea fi altul. „Potrivit corespondentului MTI, naționala Ungariei a câștigat simpatia publicului prin jocul frumos și cu stil. Aplauzele se auzeau destul de des când jucătorii maghiari și-au arătat profesionalismul în unele situații grele. (...) Dacă nu ar fi schimbat portarul David, în a doua repriză, rezultatul ar fi putut fi altul”[58].

Dacă oficialii celor două federații au avut comportamente fără cusur, de data aceasta publicul a dezamăgit. Victima huiduielilor a fost portarul de rezervă al României, Pavlovici. „Am intrat pe teren în mijlocul huiduielilor publicului care cerea insistent pe David pe care am fost obligat să-l înlocuiesc”, a declarat

[55] *Ibidem*.
[56] „Echipa României a făcut o partidă mare”, în *Gazeta Sporturilor*, 6 octombrie 1936, p. 4.
[57] „Ungurii după meci - unanim elogiu adus echipei noastre”, în *Gazeta Sporturilor*, 6 octombrie 1936, p. 5.
[58] Gábor 2013, p. 18.

acesta. Evident că huiduielile la adresa portarului propriu nu i-au afectat pe maghiari, iar presa lor a sesizat doar un incident banal. „Referitor la scandalurile obișnuite la întâlnirile dintre naționalele vecine, nici acest meci nu s-a terminat fără evenimente. Însă gravitatea incidentului nu se poate compara cu a celor care au loc în zilele de azi: la sfârșitul reprizei a doua o pernă a zburat pe terenul de joc. Arbitrul pur și simplu a dispus scoaterea pernei de pe teren”[59]. Și pentru ca întreg evenimentul să se încheie într-o notă de poveste, după meci a avut loc un banchet în cinstea oaspeților la care au participat 84 de persoane, iar unul dintre oficialii maghiari a împărțit plachete și insigne ale M.L.Sz. În replică, Federația Română a oferit delegației maghiare o pictură cu subiect românesc. Ca o ultimă declarație a excelentelor relații fotbalistice dintre cele două țări, în drumul spre casă, naționala maghiară s-a oprit la Cluj, unde a jucat cu o combinată a cluburilor Universitatea și Victoria, câștigând cu 8-2. În fine, din Ungaria, Mihail Manusici, șeful rubricii de fotbal la *Nemzeti Sport*, a publicat aprecieri măgulitoare. „Fotbalul vecinilor noștri e plin de vitalitate, de elan tineresc, de ambiție irezistibilă. (...) Această constatare este îmbucurătoare (...) întrucât concurența unui vecin puternic îndeamnă totdeauna la progres. Unde ar fi oare fotbalul maghiar dacă nu ar fi existat concurența cu Austria care datează de patru decenii?”[60].

Silviu Bindea, autorul unicului gol al tricolorilor în această partidă, a fost victima celui mai condamnabil moment din istoria relațiilor fotbalistice româno-maghiare din perioada interbelică. În iulie 1938, internaționalul legitimat la Ripensia Timișoara a fost bătut crunt la finalul unui meci disputat la Budapesta, în cadrul Cupei Europei Centrale a cluburilor între echipa sa și Ferencváros, deținătoarea trofeului și campioana Ungariei. Incidentul a fost urâtul punct culminant al unei crescânde rivalități între echipele de club din România și Ungaria. După 5-4 la București pentru unguri, meci în care Bindea a marcat trei goluri, în partida retur Ferencváros a câștigat cu 4-1. Totuși, Bindea, eroul confruntării precedente, a fost tratat cu ostilitate de cei 25000 de spectatori pe tot parcursul meciului, iar la final a fost victima unei agresiuni fără precedent. „Bindea a fost tras de Hada în cabina Ferencvárosului. Aici minusculul extrem al Ripensiei a fost bătut până la sânge de Hada, Korany și antrenorul Hlavay. D.N. Urzică și arbitrul Herțka au încercat să intre în cabină, dar au fost îmbrânciți de Hlavay. În momentul când s-au deschis ușile cabinei, Bindea a fost găsit leșinat, stâlcit în bătaie”[61]. Jucătorul Ripensiei a trebuit să fie internat în spital, iar scandalul iscat de incident a fost uriaș. Federația maghiară și-a cerut scuze și a

[59] *Ibidem*.
[60] „Măgulitoare aprecieri maghiare la adresa fotbalului românesc, în ziarul *Nemzeti Sport*”, în *Gazeta Sporturilor*, 11 octombrie 1936, p. 1.
[61] „Bindea, victima unor neîntâlnite barbarii la Budapesta”, în *Gazeta Sporturilor*, 19 iulie 1938, p. 1.

promis sancțiuni severe la adresa jucătorilor și a clubului ungar, dar acestea au fost nesemnificative. „Conform *Nemzeti Sport*, Bindea a fost lovit de nu se știe cine sub tribună și imediat conducătorii Ferencvárosului au chemat poliția și au început o anchetă pentru aflarea vinovatului. Jucătorii unguri contestă că vreunul dintre ei ar fi comis agresiunea, iar antrenorul Hlavay a respins toate acuzațiile. De subliniat că președintele Ferencvárosului a încetat din viață la două ore după meci. Unii spun că decesul s-a datorat emoției provocate de incidente”[62].

Românizare, maturizare, egalitate

Al doilea meci oficial cu Ungaria disputat în toamna anului 1939 a fost un fel de test final al unui examen al maturității susținut în primăvara și vara acelui an. Astfel, înaintea meciului cu echipa maghiară, vicecampioana mondială în exercițiu, tricolorii mai susținuseră două meciuri de top, ambele la București. La 24 mai, România și-a împlinit visul de a întâlni în premieră Anglia, fiind învinsă cu 2-0 de echipa cea mai respectată a perioadei interbelice. Apoi, la 11 iunie, tricolorii au avut onoarea de a se duela cu Italia, campioana mondială în exercițiu, în fața căreia au cedat la limită, 0-1. În toamna anului 1939, în agenda FRF erau prevăzute meciuri cu Iugoslavia, Polonia și Cehoslovacia precum și revanșa cu Anglia, la Sheffield, dar acestea au fost anulate din cauza începerii războiului. În aceste condiții, federațiile din România și Ungaria au pus la cale un meci la București. Și de această dată oficialii români au fost gazde amabile. Din punctul de vedere al echipei, se observă o accentuare a politicii de românizare a lotului și o modernizare a metodelor de pregătire. Astfel cluburile din Transilvania, Banat și Crișana care au dominat lotul României aproape întreaga perioadă interbelică au avut doar trei jucători în echipa de start, în vreme ce ceilalți opt au fost de la cluburile bucureștene Venus, Rapid și Juventus. Se realiza astfel în sfârșit formula 8+3 (români + minoritari) inițiată prin politicile federale încă din 1935, înaintea Cupei Balcanice de la Sofia. „Un fapt s-a hotărât precis și tot cu unanimitate. În echipa națională care va reprezenta România la Balcaniada de la Sofia să figureze cel puțin opt jucători români[63]”. Și pentru ca fotbaliștii să se elibereze de stres, în programul echipei a figurat o piesă de teatru. „Selecționabili au fost aseară la teatru (...) Se observă foarte bine preocuparea selecționerului de a odihni echipa și mai ales de a o prezenta pe teren fără acea periculoasă încordare nervoasă[64]”. Iar de la teatru, mai precis de la directorul acestuia, Camil Petrescu, jucătorii și publicul s-au ales și cu un apel la sportivitate. „Dat fiind prestigiul fotbalului maghiar, unul dintre cele mai prețuite din Europa, și dat fiind că niciodată echipa națională a României n-a putut să câștige asupra echipei naționale maghiare, e de înțeles

[62] „După incidentul de la Budapesta”, în *Gazeta Sporturilor,* 20 iulie 1938, p. 3.
[63] „Comitetul federal s-a întrunit aseară”, în *Gazeta Sporturilor,* 1 aprilie 1935, p. 1-3.
[64] „Selecționabilii au fost aseară la teatru”, în *Gazeta Sporturilor,* 20 octombrie 1939, p. 1.

ardoarea cu care e dorită acum această victorie. Dar tot atât de înțeles ni se pare acum un fapt: meciurile se desfășoară în timpuri cu totul neobișnuite. Relațiile dintre noi și unguri au fost o bucată de vreme destul de încordate. (...) Fotbalul românesc are îndatorirea să ajute din toate puterile bunele intenții manifestate. E deci necesar ca meciurile să decurgă nu numai sub semnul celei mai desăvârșite sportivități, ci și să se desfășoare într-o atmosferă de adevărată cordialitate”[65].

Trecând de pe scenă în teren, echipa națională a reușit primul rezultat pozitiv în fața Ungariei, într-un meci oficial. Nu a fost o victorie, ci doar o remiză, scor 1-1, dar aceasta a fost considerată o mare performanță. „Pentru fotbalul nostru, egalul cu Ungaria reprezintă o încheiere a stagiunii internaționale în condiții foarte bune”[66]. Ca o ironie a sorții la adresa formulei 8+3, eroul României, marcator al unicului gol a fost F. Speilmann, de la UD Reșița, jucător cu o altă etnie decât cea română. „Acest jucător care a fost mărul discordiei între CA Oradea și UD Reșița și n-a jucat nici un meci în actualul campionat, a obținut în prima sa ieșire publică o performanță care îl va trece între nemuritorii jocului”[67]. Însă, selecționerul a pus rezultatul și pe seama succesului politicii de românizare. „În ultimii zece ani am încercat să definesc punctele cardinale care stau la baza alcătuirii reprezentativei naționale de fotbal: o politică a echipei naționale; românizarea integrală; unitate sufletească; o metodă de joc”[68]. Nu tocmai mulțumiți de rezultat, jucătorii maghiari au încercat să se scuze folosind ca pretext calitatea slabă a mingii. „E de vină mingea, crede Szengeller, dar toți ceilalți jucători maghiari recunosc progresele fotbalului românesc”[69]. Jurnaliștii maghiari nu s-au lăsat înduioșați și au lansat atacuri dure la adresa naționalei. „Cu atitudinea noastră prezentă suntem ca și o căruță cu cai care se deplasează printre mașini aerodinamice care merg pe carosabil impecabil. Până nu ne coborâm din căruță, respectiv până ce ne agățăm de vedetele îmbătrânite deja, trebuie să ne bucurăm și de astfel de rezultate de 1:1 ca la București[70]”. Și publicația de limbă maghiară *Sport și Kritica* a dedicat prima pagină a ediției din 23 octombrie 1939 în exclusivitate partidei. Ziarul care apărea la Timișoara a comentat meciul în termeni neutri, bazându-se pe relatarea radio a lui István Pluhár și pe informațiile transmise telefonic de reporterul Boroș Frigyes. Dincolo de atmosferă de mare meci și de starea vremii, ambii s-au limitat la a descrie fazele meciului și a concluziona că oficialii

[65] „D. Camil Petrescu, directorul Teatrului Național, a lansat un emoționant apel sportivilor români”, în *Gazeta Sporturilor*, 22 octombrie 1939, p. 1.
[66] „O mare performanță a fotbalului românesc / România la egalitate cu Ungaria 1-1”, în *Gazeta Sporturilor*, 24 octombrie 1939, p. 1.
[67] „Eroul Spielmann”, în *Gazeta Sporturilor*, 24 octombrie 1939, p. 6.
[68] „Cui datorăm cele două rezultate”, în *Gazeta Sporturilor*, 25 octombrie 1939, p. 1-2.
[69] „Ce spun ungurii...”, în *Gazeta Sporturilor*, 24 octombrie 1939, p. 1-6.
[70] Gábor 2013, p. 19.

maghiari admit justețea rezultatului. „Cele două echipe au arătat publicului un joc deosebit, care a fost o adevărată propagandă pentru fotbal. Liderii maghiari recunosc corectitudinea rezultatului și compară fotbalul românesc cu cel italian”[71].

Concluzii

Relațiile fotbalistice româno-maghiare în perioada interbelică au avut chipul și asemănarea conviețuirii dintre etnicii români și maghiari pe teritoriul Transilvaniei, Banatului și Crișanei. La nivel personal, fotbaliștii românii și ungurii s-au înțeles decent în majoritatea cazurilor. La nivel de grup, relațiile au fost cu două fețe, existând atât înțelegere, cât și dispute. În fine, la nivel de organizații cu caracter național, naționalismul a dat de multe ori în clocot, iar relațiile au fost mai mereu tensionate.

Ca dovadă, autoritățile, federațiile, unele cluburi și o parte a presei - din ambele țări - s-au manifestat prin acțiuni naționaliste, de românizare sau maghiarizare. Apoi, racolajul jucătorilor români practicat de cluburile profesioniste maghiare a generat în mai multe ocazii interzicerea intrării echipelor vecine în țară. Dar dincolo de orice, principala strângere de inimă a federației de la București în perspectiva meciurilor cu Ungaria a fost componenta etnică a echipei. Prezența masivă în lotul național a jucătorilor de etnie maghiară a generat tensiune și scandaluri chiar și în fața altor adversari și a dus la o politică de românizare. Totuși, dintre cei 33 de jucători care au evoluat pentru România în primele patru meciuri cu Ungaria, 25 erau născuți în localități din foste teritorii ale Imperiului Austro-Ungar, iar 11 erau de etnie maghiară.

Tabăra maghiară a provocat sau răspuns cu șicane la adresa cluburilor românești, reclamații la FIFA ori prin ademenirea jucătorilor din România cu mirajul profesionismului. În plus, pentru că fotbalul a reprezentat pentru maghiari o expresie a măreției Ungariei în opoziție cu țările vecine, adversarii erau aleși cu mare grijă. „În acele zile, nu era rușine pentru nici o echipă să fie învinsă de Anglia”[72], dar orice rezultat în afara unei victorii cu România ar fi dat o satisfacție nedorită acestora și ar fi creat probleme pe plan intern. Și cu alte echipe naționale vecine, Ungaria a disputat puține partide, maghiarii jucând câte opt meciuri cu Iugoslavia și Polonia și doar trei cu Bulgaria. Și după al Doilea Război Mondial, România și Ungaria s-au evitat în arena fotbalului internațional. Din totalul celor 26 de partide disputate, doar nouă au fost amicale, celelalte fiind în cadrul unor competiții organizate de altcineva. Prima victorie a României a venit abia în anul 1999.

---

[71] „Ungaria - România 1-1 / Meciul româno-maghiar a avut un mare succes”, în *Sport și Kritica*, 23 octombrie 1939, p. 1.

[72] Beck 1999.

National Football Matches between Romania and Hungary, in the Interwar Period

ABSTRACT

Since public messages in football should be "politically correct", FIFA, the International Federation of Association Football, has always promoted international matches as being events aimed at making the world a better place. FIFA advocates that inter-country games encourage peace, and fight against racism, nationalism and discrimination. The reality of the matches played between the Romanian and Hungarian national teams during the interwar period, and even after that, approaches George Orwell's vision, who described international sport as "war minus the shooting".

Romanian football is partly rooted in the Hungarian one, thanks to the clubs from Transylvania, Banat and Crisana, which first started playing in the Hungarian Championship, during the Austro-Hungarian period. Based on these common "genetic" traits, their rivalry, but also moments of friendship, as well as all the other thousands of obvious or invisible links, we could compare the Romanian-Hungarian football relations to the ones unfolding between stepbrothers. However, the interactions of the two national teams experienced difficulties, because the federations from Bucharest and Budapest expanded "the cold war" generated by the Treaty of Trianon into the realm of football.

The goal of this paper is to analyse the first four matches between the national teams of Romania and Hungary, which took place throughout the interwar period. It further aims to explain why the two countries avoided meeting each other on the football pitch during that time. The low number of games between the two national teams was influenced by the competitive circumstances of the time, the heated, albeit quite developed relationship between the club teams, as well as the sport's politics of the two countries.

List of tables

Table 1: Number of matches disputed by the European teams between 1872 and 1939
Table 2: International, interstate football competitions between 1884 and 1939
Table 3: Record of the two national teams from debut until 1939
Table 4: Participation of the two national teams in the World Championships of Football
Table 5: Matches of England against Hungary and Romania
Table 6: Record of the two countries at the Olympic Games until 1936
Table 7: Record of the two countries at the European Championships of Box

Abrevieri

CB - Cupa Balcanică
CE - Campionate Europene
CECA - Cupa Europei Centrale a Amatorilor
CIEC - Cupa Internațională a Europei Centrale
CM - Campionatul Mondial de Fotbal
CMB - Campionatul Marii Britanii
FIFA - Federația Internațională de Fotbal Asociație
FRFA - Federația Română de Fotbal Asociație
FSSR - Federația Societăților Sportive din România
JO - Jocurile Olimpice
M.L.Sz - Federația Ungară de Fotbal
OETR - Oficiul de Educație a Tineretului Român
OTT - Consiliul Național de Sport din Ungaria

Tabel 1: Numărul de meciuri disputate de echipele europene între 1872 și 1939

Echipa	Debut	1908	1912	1920	1928	1939
Anglia	1872 cu Scoția	98	113	123	163	226
Scoția	1872 cu Anglia	95	107	116	141	188
Țara Galilor	1876 cu Scoția	90	101	111	137	170
Irlanda de Nord	1882 cu Anglia	79	89	101	125	157
Austria	1902 cu Ungaria	14	31	63	123	192
Ungaria	1902 cu Austria	18	44	76	135	231
Bohemia	1903 cu Ungaria	7	7	7	7	7
Belgia	1904 cu Franța	15	35	52	104	179
Franța	1904 cu Belgia	12	26	43	84	154
Olanda	1905 cu Belgia	14	34	52	101	158
Elveția	1905 cu Franța	3	17	34	85	173
Danemarca	1908 cu Franța	3	9	37	70	119
Germania	1908 cu Elveția	3	23	31	66	162
Norvegia	1908 cu Suedia	1	7	40	74	142
Suedia	1908 cu Norvegia	6	18	65	140	226
Italia	1910 cu Ungaria	0	11	26	78	152
Finlanda	1911 cu Suedia	0	6	12	56	120
Luxemburg	1911 cu Franța	0	1	4	8	20
Rusia	1912 cu Finlanda	0	0	8	8	8
Cehoslovacia	1920 cu Iugoslavia	0	0	4	46	126
Iugoslavia	1920 cu Cehoslovacia	0	0	2	27	103
Spania	1920 cu Danemarca	0	0	5	29	57
Estonia	1920 cu Finlanda	0	0	0	36	107
Polonia	1921 cu Ungaria	0	0	0	31	83
Portugalia	1921 cu Spania	0	0	0	21	42
Letonia	1922 cu Estonia	0	0	0	25	99
România	1922 cu Iugoslavia	0	0	0	18	82
Turcia	1923 cu România	0	0	0	18	24
Lituania	1923 cu Estonia	0	0	0	14	65
Uniunea Sovietică	1923 cu Estonia	0	0	0	3	14
Bulgaria	1924 cu Austria	0	0	0	0	53
Irlanda	1924 Bulgaria	0	0	0	7	34
Georgia	1926 cu Armenia	0	0	0	4	8
Armenia	1926 cu Georgia	0	0	0	4	8
Azerbaidjan	1927 cu Georgia	0	0	0	4	8
Grecia	1929 cu Italia B	0	0	0	0	28

Surse: www.rsssf.com: și site-urile oficiale ale federațiilor

Tabel 2: Competiții fotbalistice internaționale inter-țări de la 1884 la 1939

Competiții de la 1884 la 1939	Perioada	Ediții	Echipe	Meciuri
Campionatul Marii Britanii	1884-1939	20	4	306
Jocurile Olimpice	1908-1936	6	6-22	91
Campionatul Nordului	1924-39	4	4	81
Cupa Internațională a Europei	1927-37	4	5	77
Campionatul Trans-Caucazului	1927-1935	5	3	15
Cupa Baltică	1928-1938	10	3	31
Cupa Europei Centrale a Amatorilor	1929-34	2	4	24
Cupa Balcanică	1929-36	7	3-4	42
Campionatul Mondial	1930-1938	3	16	50

Sursa: www.rsssf.com
Țări participante: Campionatul Marii Britanii: Anglia, Scoția, Țara Galilor, Irlanda de Nord; **Campionatul Nordului:** Danemarca, Suedia, Norvegia, Finlanda; **Cupa Internațională a Europei:** Austria, Italia, Ungaria, Cehoslovacia, Elveția; **Cupa Europei Centrale a Amatorilor**: Austria (amatori), Ungaria (amatori), Cehoslovacia (amatori), Polonia, România; **Campionatul Trans-Caucazian**: Georgia, Azerbaidjan, Armenia; **Cupa Baltică**: Estonia, Letonia, Lituania.; **Cupa Balcanică**: România, Iugoslavia, Bulgaria, Grecia.

Tabel 3: Palmaresul celor două echipe naționale de la debut până în 1939

Palmares până în 1939	Ungaria	România
Anul debutului	1902	1922
Meciuri disputate	231	82
Victorii obținute	116	36
Meciuri egale	47	15
Înfrângeri	68	31
Meciuri în competiții	51	40
Meciuri amicale	180	42
Jocuri Olimpice	6	1
Campionate Mondiale	6	5
Calificări CM	2	2
Cupa Internațională a Europei	31	0
Cupa Europei Centrale a Amatorilor	12	6
Cupa Balcanică	0	20

Sursa: www.rsssf.com

Tabel 4: Participarea celor două naționale la Campionatele Mondiale de Fotbal

C. M.	România		Ungaria	
	Meciuri	Performanță	Meciuri	Performanță
1930 Uruguay	2	eliminare grupe	0	neparticipare
1934 Italia	1	Tur I (16-imi)	2	Sferturi
1938 Franța	2	Tur I (16-imi)	4	Finală

Sursa: www.fifa.com

Tabel 5: Meciurile Angliei contra Ungariei și României

Anul	Locația	Partida	Scor
1908	Budapesta	Ungaria - Anglia	0-7
1909	Budapesta	Ungaria - Anglia	2-4
1909	Budapesta	Ungaria - Anglia	2-8
1934	Budapesta	Ungaria - Anglia	2-1
1936	Londra	Anglia-Ungaria	6-2
1939	București	România - Anglia	0-2

Sursa: www.rsssf.com

Tabel 6: Palmaresul celor două țări la Jocurile Olimpice, până în 1936

Competiția	Participanți		Sporturi		Aur		Argint		Bronz	
	Rom.	**Ung.**	Rom.	**Ung.**	Rom.	**Ung.**	Rom.	**Ung.**	Rom.	**Ung.**
JO 1896	0	**7**	0	**6**	0	**2**	0	**1**	0	**3**
JO 1900	1	**20**	1	**4**	0	**1**	0	**2**	0	**2**
JO 1904	0	**4**	0	**2**	0	**2**	0	**1**	0	**1**
JO 1908	0	**63**	0	**8**	0	**3**	0	**4**	0	**2**
JO 1912	0	**121**	0	**11**	0	**3**	0	**2**	0	**3**
JO 1920	0	**0**	0	**0**	0	**0**	0	**0**	0	**0**
JO 1924	35	**89**	4	**12**	0	**2**	0	**3**	1	**4**
JO 1928	21	**109**	2	**12**	0	**4**	0	**5**	0	**0**
JO 1932	0	**58**	0	**11**	0	**6**	0	**4**	0	**5**
JO 1936	54	**216**	9	**21**	0	**10**	1	**1**	0	**5**
Total	111	**687**	16	**87**	0	**33**	1	**23**	1	**25**

Surse: www.cosr.ro; www.olimpia.hu / Notă: la JO 1920 Ungaria nu a fost invitată.

Tabel 7: Palmaresul celor două țări la Campionatele Europene de box

Competiția	Medalii Ungaria	Medalii România	Participanți
Stockholm 1925	0 (5 sportivi)	neparticipare	46 boxeri/12 țări
Berlin 1927	3	neparticipare	50 boxeri/13 țări
Budapesta 1930	5 (lider european)	2	64 boxeri / 11 țări
Budapesta 1934	6 (lider european)	0 (6 sportivi)	74 boxeri / 13 țări
Milan 1937	4	1	85 boxeri / 16 țări
Dublin 1939	2	neparticipare	71 boxeri / 12 țări
Total	20	3	

Sursa: http://amateur-boxing.strefa.pl

Abrevieri bibliografice

Angelescu, Cristea 2009 - Mircea Angelescu, Dan Cristea, *Istoria fotbalului românesc*, vol. I (1909-1944), București, 2009

Beck 1999 - Peter J. Beck, ”British football and FIFA, 1928-46: Going to war or peaceful coexistence?”, în *The International Journal of the History of Sport*, Volume 17, 2000. p. 113-134

Boia 2010 - Lucian Boia, *De ce este România altfel?*, București, 2010

Faje 2015 - Florin Faje, ”Playing for and against the nation: football in interwar Romania”, în *The Journal of Nationalism and Ethnicity*, Volume 43, 2015, p. 160-177

Gábor 2013 - Andreides Gábor, „A magyar-román válogatott labdarúgó-mérkőzések története, 1931–2013”, în *Pro Minoritate*, 2013, 3-4, p. 15-41

Ionescu, Tudoran 1984 - Mihai Ionescu, Mircea Tudoran, *Fotbal de la A la Z. Fotbalul romanesc de-a lungul anilor*, București, Sport-Turism, 1984

László 2014 - Péter, László, ”The Genesis of Romanian Football. Social Factors and Processes behind the Game”, în *Belvedere Meridionale*, XXVI. 4, p. 81–94

Molnar 2007 - Gyozo Molnar, ”Hungarian Football: A Socio-historical Overview”, în *Sport in History*, Volume 27, 2007, p. 293-317

Parfene 2018 - Cătălin Parfene, ”The crusade against ‘Foreigners’: the Romanian national football team through the eyes of a modernist writer”, în *Sport in Society*, Volume 22, 2019, p. 861-870

Popa 2013 - Bogdan Popa, *Educație fizică, sport și societate în România interbelică*, Cluj-Napoca, 2013

Popa 2018 - Bogdan Popa, ”Strong periphery, Weak centre: The paradox of sport in Early Twentieth - Century Romania”, în *The International Journal of the History of Sport*, Volume 34, 2017, p. 880-888

Rotar, Ursu 2019 - Marius Rotar, Vasile Emil Ursu, ”English Football in Teams in Inter-War Romania: Football and International Exchanges in the 1930s”, în *The International Journal of the History of Sport*, Volume 36, 2019, p. 910-931

Szabó 2019 - Róbert Győri Szabó, ”Football and Politics in Twentieth-Century Hungary”, în *The International Journal of the History of Sport*, Volume 36, 2019, p. 131-148

Szegedi 2016 - Peter Szegedi, *The firts golden age. Hungarian football until 1945*, Budapest, 2016

Cuvinte-cheie: întreceri sportive internaționale, statistică sportivă și politică, interacțiuni româno-maghiare

Keywords: international games, sports and politics statistics, Romanian - Hungarian interactions